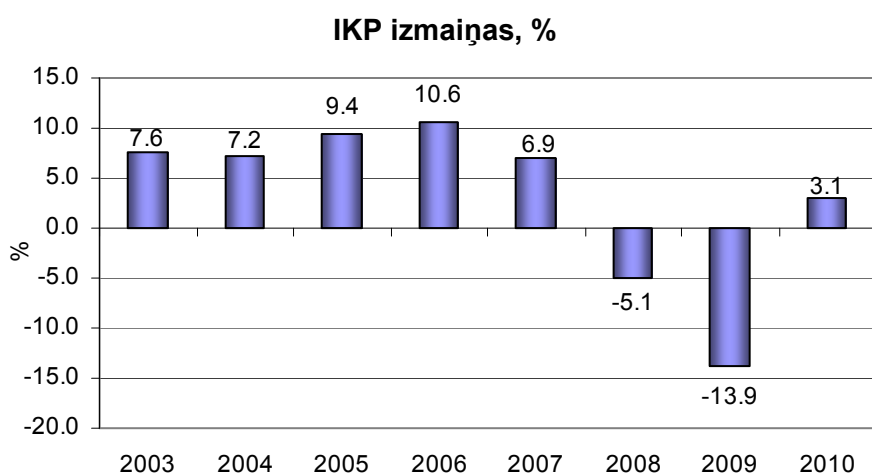

Ekonomika

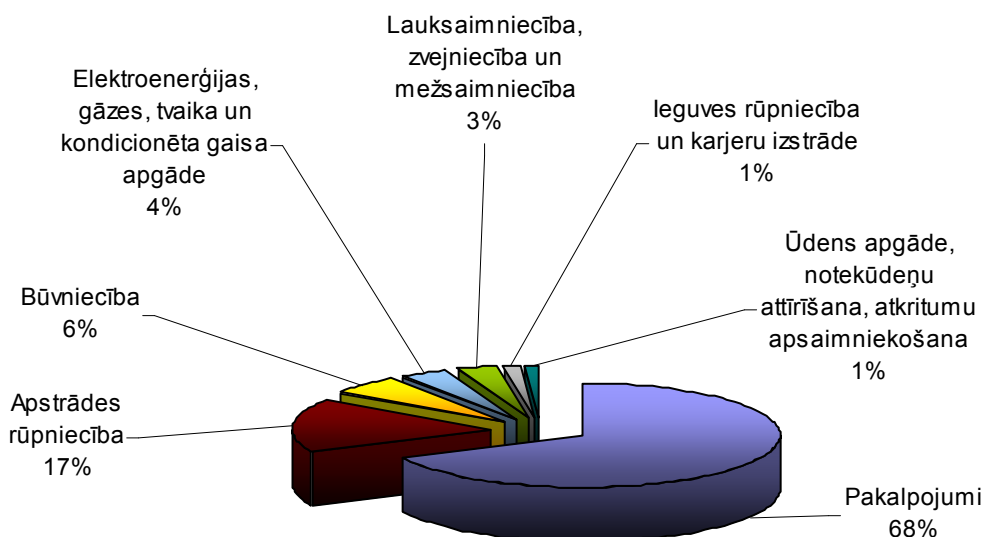
Kad Igaunija 1991. gadā atguva neatkarību, tā izvēlējās attīstīt modernu tirgus ekonomiku. Valsts ekonomisko attīstību ir veicinājusi stabila valūta, brīvs ārējās tirdzniecības režīms, cenu liberalizācija, valsts subsīdiju atcelšana, samērā raita privatizācija, kā arī ārvalstu investīcijas. Igaunijas ekonomisko attīstību paātrināja iestāšanās Eiropas Savienībā. 2011. gada 1. janvārī Igaunijas nacionālo valūtu kronu nomainīja eiro. Pašreiz Igaunijai ir viens no augstākajiem iekšzemes kopproduktiem uz vienu iedzīvotāju starp Centrāleiropas un Baltijas valstīm.

Neatkarības gadu sākumā valsts sociāli ekonomiskā situācija vairāku iemeslu dēļ pasliktinājās. Taču pēc 1995. gada Igaunijas iekšzemes kopprodukts sāka strauji pieaugt. 2006. gada IKP pieaugums sasniedza pat 10,6%. Tomēr tik strauju IKP pieaugumu tuvākajā laikā Igaunijai vairs neprognozē. Globālās krīzes iespaidā 2009. gadā IKP samazinājās pat par 13,9%, taču 2010. gadā IKP pieauga par 3,1% un sasniedza 14,5 miljardus EUR. Aptuveni 2,6% no IKP pieauguma veidoja rūpniecības izaugsme, kuru labvēlīgi ietekmēja eksporta kāpums. Pērn preču un pakalpojumu eksports pieauga par 22%. Eksporta īpatsvars iekšzemes kopproduktā sasniedza 6,7%, kas ir labākais rādītājs 16 gadu laikā. Tāpat pieauga enerģijas sektors un finanšu starpniecība. Turpretim samazinājās celtniecības un vairāku pakalpojumu apgrozījums, piemēram, valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselība un sociālā aprūpe. 2010. gada IKP pieauga neskatoties uz to, ka samazinājās nodarbinātība un nostrādāto stundu skaits. 2010. gadā bezdarba līmenis bija 16,9%.

Avots: Igaunijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.stat.ee/?lang=en>

Kopējā pievienotā vērtība pa darbības veidiem 2010. gadā

Avots: Igaunijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.stat.ee/?lang=en>

Nozīmīgākie rūpniecības rajoni ir Tallina un tās apkārtnē, kā arī Igaunijas ziemeļaustrumi. Lielākie darba devēji Igaunijā ir papīra, kokmateriālu un tekstilrūpniecības uzņēmumi. Izmaiņas globālajā tirgū mudina Igaunijas iedzīvotājus pievērsties netradicionālām nozarēm kā rapšu eļļas ražošana, tūrisms un citas jomas. Igaunijai dod priekšroku vietējiem pārtikas ražojumiem, kuriem ir laba garša, salīdzinoši maz konservantu un samērīga cena. Igaunijai apgādā sevi ar nepieciešamo elektroenerģiju un pārpalikumu eksportē. Tā kā valsts nav bagāta ar

minerāliem resursiem, tās ekonomika pārsvarā balstās uz vieglo rūpniecību un pakalpojumiem – tūrismu, tirdzniecību un banku sektoru.

Igaunijas ziemeļaustrumu daļā, vairāku tūkstošu kvadrātkilometru platībā, atrodas vērtīga derīgā izrakteņa degslānekļa iegulas. Degslānekli izmanto elektroenerģijas ražošanā, kā kurināmo, no tā iegūst gāzi, dažādas ķīmiskas vielas, ražo minerālmēslus un celtniecības materiālus. Igaunijā atrodami arī fosforīti, ko izmanto minerālmēslu ražošanai; iegūst arī kaļķakmeni un dolomītu, kā arī kūdru, granti un mālu. Pēdējā laikā igauņi daudz pievērsušies alternatīvās enerģijas – ūdens, vēja un kūdras izmantošanai.

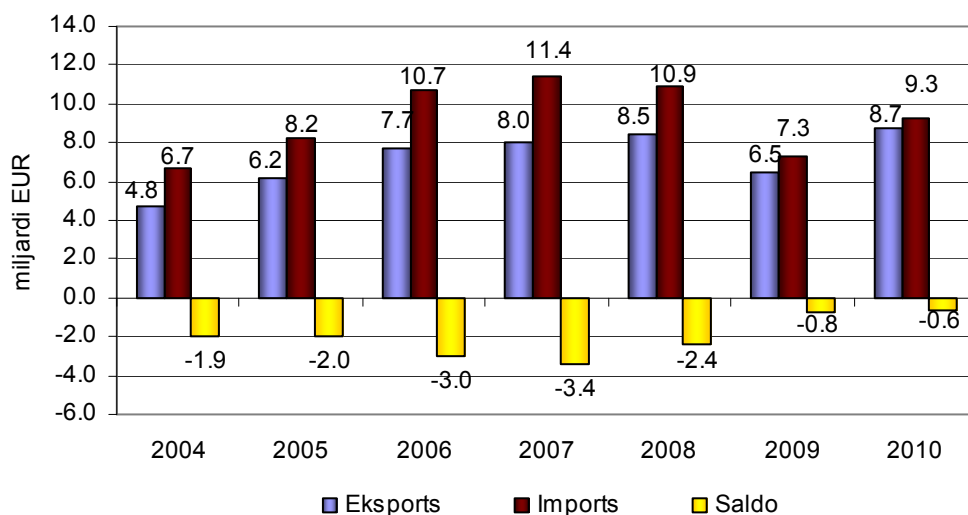
Tradicionālās nozares Igaunijā ir tekstilrūpniecība un pārtikas rūpniecība – zivju pārstrāde, piens un gaļas produktu ražošana. Attīstītas arī inovatīvās nozares: elektronika, telekomunikācijas un informācijas tehnoloģijas.

Preču ārējā tirdzniecība

Igaunijas ekonomisko attīstību lielā mērā veicinājusi intensīvā tirdzniecība ar Somiju, Zviedriju un Vāciju.

Igaunijas preču ārējā tirdzniecība 2010. gadā sasniedza 18 miljardus EUR, no tiem eksports veidoja 8,7 miljardus EUR, imports – 9,3 miljardus EUR. Salīdzinājumā ar 2009. gadu eksports pieauga par 34%, savukārt imports - par 27%. Igaunijas ārējās tirdzniecības deficīts 2010.gadā bija mazāks nekā iepriekšējos gados (-0,6 miljardi EUR). Lielākais tirdzniecības deficīts bija izejvielām un ķīmijas izstrādājumiem (-0,3 miljardi eiro). Savukārt pozitīvs tirdzniecības saldo bija koksnes produktiem un dažādiem rūpniecības izstrādājumiem (iesk. mēbeles) (+0,5 miljardi eiro).

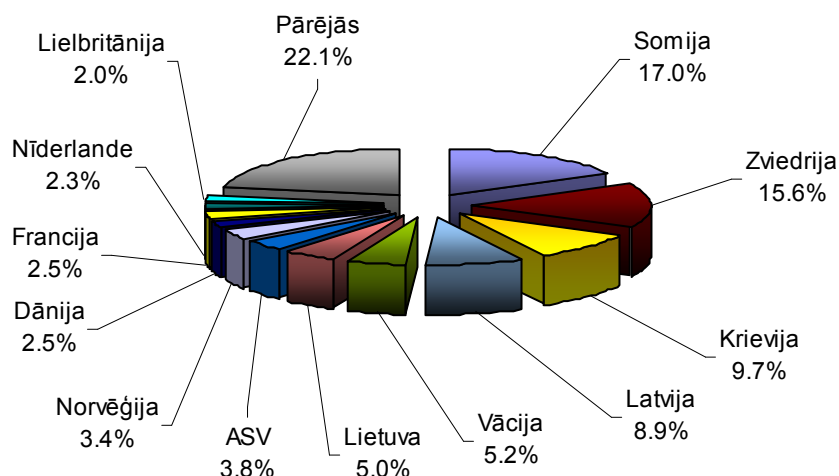
Preču eksporta – importa dinamika (miljardi EUR)

Avots: Igaunijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.stat.ee/?lang=en>

2010. gadā Igaunijas preču eksports uz ES valstīm veidoja 69%, ar NVS valstīm 13% no kopējā. Galvenie eksporta partneri bija Somija (17% no kopējā eksporta), Zviedrija (16%) un Krievija (10%). Eksports pieauga uz visām valstīm, bet jo īpaši uz Zviedriju un Somiju; attiecīgi par 0,6 un 0,3 miljardiem eiro vairāk nekā 2009. gadā.

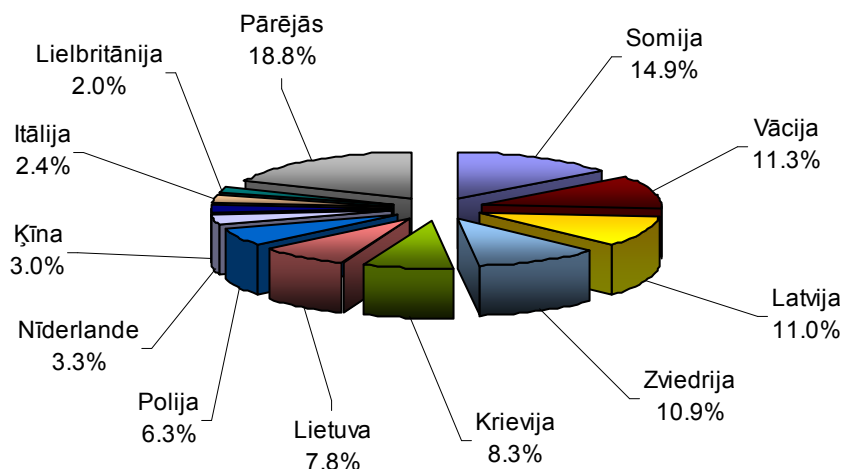
Igaunijas lielākie eksporta partneri 2010. gadā, %

Avots: Igaunijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.stat.ee/?lang=en>

Galvenie importa partneri 2010. gadā bija Somija (15% no kopējā importa), Vācija (11%) un Latvija (11%). Imports visvairāk pieauga no Zviedrijas (par 0,4 miljardiem eiro vairāk nekā 2009. gadā), Somijas (0,3 miljardi eiro) un Vācijas (0,3 miljardi eiro).

Igaunijas lielākie importa partneri 2010. gadā, %

Avots: Igaunijas Centrālā statistikas pārvalde, <http://www.stat.ee/?lang=en>

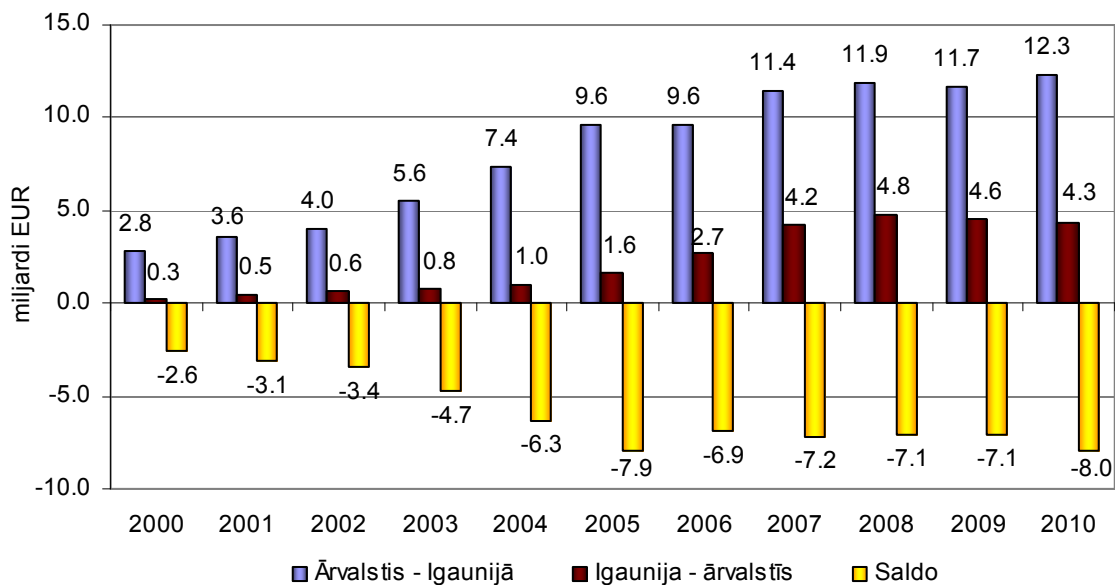
Eksportē pārsvarā mašīnas un mehānismus (23% no Igaunijas preču eksporta 2010. gadā), minerālos produktus (16%), lauksaimniecības produktus un pārtikas preces (10%). Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu īpaši pieauga mašīnu un mehānismu eksports (56% vai 0,7 miljardi eiro), tāpat arī minerālo produktu (ieskaitot naftas izstrādājumi un elektroenerģija) un koka izstrādājumu eksports.

Visvairāk Igaunijā ievēd mašīnas un mehānismus (24% no kopējā 2010. gada preču importa), minerālos produktus (17%), lauksaimniecības produktus un pārtikas preces (11%). Izteikts kāpums bija mašīnu un mehānismu (55% vai 0,8 miljardi EUR) un metāla izstrādājumu importam (0,3 miljardiem eiro).

Investīcijas

Ārvalstu tiešo investīciju pieaugumu veicinājusi Igaunijas liberālā ekonomika un labvēlīgā uzņēmējdarbības vide. Pēdējo 15 gadu laikā Igaunija bija viena no vadošajām Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm investīciju piesaistes ziņā. Vairāk kā 50% no Igaunijas preču eksporta veido ārvalstniekiem piederošo uzņēmumu ražojumi.

Uzkrātās tiešās investīcijas (miljardi EUR)

Avots: Bank of Estonia, www.eestipank.ee

2010. gada beigās uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas Igaunijā sasniedza 12,3 miljardus EUR, no kuriem 28,3% investēti finanšu starpniecībā, 12,2% - darbībās ar nekustamo īpašumu. Nozīmīgākie investori ir Zviedrija (35% no uzkrātajām ārvalstu investīcijām Igaunijā) un Somija (23,4%).

2010. gada beigās Igaunijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs sasniedza 4,3 miljardus EUR. Visvairāk Igaunijas uzņēmēji investējuši kaimiņvalstīs – Lietuvā (29,6% no Igaunijas uzkrātajām investīcijām ārvalstīs) un Latvijā (25,4%). Pārsvārā investīcijas ir ieguldītas finanšu starpniecībā (39,7% no Igaunijas uzkrātajām investīcijām ārvalstīs)